

Utlåtande 2018:3 RVI (Dnr 150-1652/2017)

Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden

Förslag från socialnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden godkänns enligt bilaga till utlåtandet.
2. Tidigare riktlinjer (dnr 325-607/2006) upphör därmed att gälla.
3. Timtaxa för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen fastställs till 1 procent av gällande prisbasbelopp plus moms.
4. Eventuella kommande justeringar av timtaxan beslutas i stadens budget.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

Gällande riktlinjer för handläggning av dödsboärenden beslutades av kommunfullmäktige den 4 september 2006. Socialnämnden fick i uppdrag i budget för 2017 att genomföra en revidering av befintliga riktlinjer. Revideringen har inneburit att i möjligaste mån ta bort skrivningar som redan framkommer i andra dokument, så som Socialstyrelsens handböcker, och istället göra hänvisningar till berörda dokument. Därtill föreslår socialnämnden att den avgift som tas ut för dödsboförvaltning justeras till motsvarande 1 procent av gällande prisbasbelopp plus moms.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att förslaget till reviderade riktlinjer samt till timtaxa för dödsboförvaltning m.m. är bra.

Mina synpunkter

När en person avlider ansvarar socialnämnden i vissa fall för att göra dödsboanmälan, förvalta dödsbon och ordna begravning. För att säkerställa att en värdig begravning kan anordnas och att dödsboets tillgångar förvaltas på ett bra sätt är det viktigt att stadens riktlinjer är aktuella och korrekta. Sedan år 2012 är det boutredningsenheten vid socialnämnden som svarar för samtlig handläggning av ärenden som rör dödsboanmälan, dödsboförvaltning samt för att ordna med begravning i förekommande fall.

Socialnämnden fick i budget för år 2017 i uppdrag att revidera riktlinjerna, och ett förslag finns nu framtaget. Socialnämnden har också tagit fram ett förslag på reviderad timtaxa för dödsboförvaltningen, för att denna ska svara bättre mot de faktiska kostnaderna. Jag välkomnar att riktlinjerna har uppdaterats utifrån aktuell lagstiftning, samt att sådant som redan framgår av t.ex. Socialstyrelsens handböcker och föreskrifter inte skrivs ut i full text utan med en hänvisning. Det gör riktlinjerna mer lättöverskådliga och minskar risken för att de snabbt blir utdaterade. Vidare anser jag att socialnämndens förslag till ny timtaxa är väl avvägd.

Bilaga

Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden godkänns enligt bilaga till utlåtandet.
2. Tidigare riktlinjer (dnr 325-607/2006) upphör därmed att gälla.
3. Timtaxa för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen fastställs till 1 procent av gällande prisbasbelopp plus moms.
4. Eventuella kommande justeringar av timtaxan beslutas i stadens budget

Stockholm den 17 januari 2018

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Åsa Lindhagen

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Gällande riktlinjer för handläggning av dödsboärenden beslutades av kommunfullmäktige den 4 september 2006. Socialnämnden fick i uppdrag i budget för år 2017 att genomföra en revidering av befintliga riktlinjer. Nedan följer en kort sammanfattning av vilka förändringar som har gjorts.

Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden

I riktlinjerna som antogs år 2006 fanns en bilagedel med handlägningsrutiner. Bilagan har inte reviderats med anledning av att rutiner är framtagna sedan den centrala boutredningsenhetens bildande år 2012.

För att riktlinjer ska hållas aktuella så långt som möjligt har lagtext, förordningar och handböcker inte skrivits in i full text. Socialförvaltningen har istället prioriterat att skriva läshänvisningar till dessa, så att handläggaren kan söka information vid uppkomna situationer.

Avsnittet om ärendeansvar inom staden har exkluderats från riktlinjerna då handläggningen av dödsbon sedan år 2012 är centraliserad till boutredningsenheten. Hänvisningar till Socialstyrelsens handbok, del 3, finns vad gäller ansvarsfördelning mellan kommunerna.

För att tydligare reglera vad som gäller för internationella dödsbon har lag (2015:417) om arv i internationella situationer trätt i kraft. Lagstiftningen har lagts till i revideringen av riktlinjerna och beskriver i korthet vem som ansvarar för förvaltning av egendom som finns i Sverige efter någon som vid sin död inte hade sin hemvist här.

Kommunal taxa för dödsbohandläggning

Enligt 18 kap. 2 § ärvdabalken och 5 kap. 2 § begravningslagen har en kommun rätt att ta ut ersättning av ett dödsbo för sina kostnader för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. En kommun får dock, enligt 8 kap. 3c § kommunallagen, inte ta ut högre avgift än vad som svarar mot kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Regeln i 8 kap. 3c § brukar benämnas självkostnadsprincipen. Timtaxan ska därför fastställas till ett belopp som täcker kommunens kostnader och inget mer. Till kostnader får alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till medräknas. Exempel på direkta kostnader är personal-, fakturerings- och materialkostnader. Exempel på indirekta kostnader är lokal-,

administrationskostnader och verksamhetens eventuella andel av kommunens centrala service- och administrationskostnader.

Nuvarande taxa är fastställd till 0,685 % av gällande prisbasbelopp plus moms (25 procent) och täcker inte de omkostnader som boutredningsenheten idag har. Eventuella direkta utlägg som uppkommer under ärendets gång, för t.ex. tolk, kan debiteras dödsboet utöver timtaxan.

För att få vägledning i vad en rimlig timtaxa skulle kunna vara har en mindre omfattande jämförelse med andra kommuner gjorts. Timtaxan i de tillfrågade kommunerna är mellan 0,8-1,0 procent av gällande prisbasbelopp. Förvaltningen har därtill gjort en uträkning av stadens omkostnader, som ligger till grund för föreslagen höjning av taxan.

I förarbetena till kommunallagen framgår att det normala bör vara att kommunala avgifter ska framgå av en taxa antagen av fullmäktige. Anledningen till detta är att ekonomiska frågor tillhör fullmäktiges exklusiva kompetens, se kommunallagen 3 kap. 9 § 2 p.

Många kommuner lägger till moms när de debiterar sina kostnader i samband med dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. Av 4 kap. mervärdesskattelagen framgår att om en omsättning utgör ett led i myndighetsutövning så utgör inte den sådan yrkesmässig verksamhet som innebär att moms ska erläggas till staten. Skatteverket har den 13 januari 2014 meddelat ett ställningstagande i vilket det hävdas att kommuners skyldigheter enligt ärvdabalken och begravningslagen inte utgör myndighetsutövning varför moms bör utgå.

Socialförvaltningen föreslår kommunfullmäktige att besluta om att ta ut en timtaxa motsvarande 1 procent av gällande prisbasbelopp för dödsboförvaltning samt moms.

Exempel:

Timtaxan 1 procent x 45 500 kr (prisbasbelopp 2018)	= 455 kr
Moms 25 procent x 455 kr	= 113 kr

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 oktober 2017 följande.

1. Socialnämnden godkänner förslaget till revidering av riktlinjerna för handläggning av dödsboärenden.
2. Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer timtaxan för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen till 1 procent av gällande prisbasbelopp plus moms.

3. Eventuella kommande justeringar av timtaxan beslutas i stadens budget.
4. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för vidare behandling i kommunfullmäktige.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 oktober 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar följande:

1. Socialnämnden godkänner förslaget till revidering av riktlinjerna för handläggning av dödsboärenden.
2. Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer timtaxan för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen till 1 procent av gällande prisbasbelopp plus moms.
3. Eventuella kommande justeringar av timtaxan beslutas i stadens budget.
4. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för vidare behandling i kommunfullmäktige.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i förslag till reviderade riktlinjer som syftar till att anpassa riktlinjerna till gällande lagstiftning och organisation. Riktlinjerna har förtydligats för att verksamheten på bästa sätt ska uppnå målen och intentionerna med lagstiftningen.

Kommunal taxa för dödsbohandläggning

Stadsledningskontoret instämmer i förslag till reviderad kommunal taxa för dödsbohandläggning som bedöms vara rimlig. Ersättningen som kommunen har rätt att ta ut från ett dödsbo bör vara i proportion till de kostnader som uppstår för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. Timtaxan ska fastställas till ett belopp som täcker kommunens kostnader och inget mer.

Stadsledningskontoret instämmer i förslaget om en timtaxa motsvarande 1 procent av gällande prisbasbelopp för dödsboförvaltning samt moms.

Exempel:

Timtaxan 1 procent x 45 500 kr (prisbasbelopp 2018) = 455 kr

Moms 25 procent x 455 kr = 113 kr.